

ОГЛАСИТЕЛЬНОЕ СЛОВО
ПЕРЕД ПОЧАТКОМ
СВЯТОГО І ВЕЛИКОГО ПОСТУ

+ ВАРФОЛОМІЙ

Милістю Божою

Архієпископ Константинопольський — Нового Риму

і Вселенський Патріарх

Усій Повноті Церкви,

Нехай буде благодать і мир

Від Господа і Спаса нашого Ісуса Христа,

А від нас молитва, благословіння і прощення

* * *

Всечесніші браття Ієрархи та благословенні чада у Господі,

Сповнені священного благоговіння, ми знову, з Божої волі, вступаємо у Святий і Великий Піст, у стадію аскетичних подвигів, час посту та покаяння, смирення та молитви, духовного пробудження та братерства, з очима наших сердець, зверненими до животворного Хреста Господнього, що веде всіх нас до Святої Пасхи, що відкриває людському роду двері Раю.

Благословенний період, що розпочинається, є для нас можливістю по-новому усвідомити істину аскетизму за Христом та його нерозривний зв'язок з євхаристійним здійсненням Церкви, яка в усіх своїх проявах та вимірах освітлена світлом і радістю Воскресіння. Дух аскетизму жодним чином не є стороннім елементом у християнстві, а також не є результатом впливу позацерковних дуалістичних ідеологій. Аскетизм – це інше слово для характеристики християнського існування, що пов'язує його з абсолютною довірою до Божественного провидіння, з невичерпною духовною радістю життя, присвяченого Христу, з самоперевершенням і самопожертвою, з фіантропічною любов'ю, з повагою до всього творіння.

Аскетизм — це не питання довільного вибору та суб'єктивних особливостей, а підпорядкування правилу та «вселенському досвіду» Церкви. Це, як було сказано, «церковна», а не «індивідуальна» подія. Життя в Церкві неподільне. Покаяння, молитва, смирення, прощення, піст, справи милосердя – взаємопов'язані та переплетені. У православній традиції аскетизм не існує як самоціль, що завжди призводить до переоцінки індивідуальних зусиль та підживлює тенденції до самовиправдання. Великий Піст — це відповідний час для переживання Церкви як місця та способу виявлення дарів Божої Благодати в Церкві, завжди як передсмак радості Воскресіння Господнього, як наріжного каменя нашої віри та маяка горизонту «нашої надії». За божественним натхненням Церква вшановує в Сиропусну суботу священну пам'ять святих

чоловіків і жінок, які просіяли в подвижництві, які є помічниками та супутниками вірних у шляху подвижництва. На етапі духовних змагань ми маємо благодать Триєдиного Бога з нами, захист Пресвятої Богородиці та Матері всіх нас, та заступництво святих і мучеників віри.

Здоровий християнський аскетизм – це участь усієї людини, як духовної, розумової та тілесної єдності, в житті у Христі, без знецінення матерії та тіла, та без маніхейського зменшення духовности. Як написано, християнський аскетизм – це, зрештою, «боротьба не *проти* тіла, а *за* тіло», за словами Геронтика: «Нас не вчили бути вбивцями тіла, а вбивцями пристрастей».

На жаль і попри це, християнський аскетизм характеризувався сучасними інтелектуалами як заперечення радості життя та обмеження людської творчості. Ніщо не може бути далі від істини! Аскетизм, як звільнення від володіння та прив'язаності до володіння речами, і, перш за все, як звільнення від его, від «пошуку свого», від «володіння нашим буттям», є джерелом і вираженням справжньої свободи. Що є більш правдивим, ніж звільнення від пут «індивідуальних прав», відкритість і любов до ближнього, внутрішнє «добре перетворення» та непохитність у виконанні Божих заповідей? Що є більш творчим за піст, коли він є цілісним життєвим ставленням і виражає аскетичний та євхаристійний дух Церкви, коли це «спільна боротьба», а не індивідуальне змагання? Що є більш екзистенційно шокуючим за покаяння, внутрішнє навернення, як життєво важливий напрямок до істини, відкриття сили Божественної Благодати, глибини життя у Христі та надії на вічне життя? Вражає, що коли ранньохристиянський характер Святого та Великого Посту як періоду підготовки до Святого Хрещення в Божественній Літургії в день Воскресіння був замінений «етикою покаяння», переживання його як «другого хрещення» залишилося. З цієї причини період посту та покаяння не є сумним. Гимнологія говорить нам про «весну посту», а богослов'я називає Великий Піст «духовною весною» та «періодом радості та світла». Все це набуває особливої актуальності та цінності з огляду на сучасну антропологічну плутанину та нові відчуження культурного походження.

З цими почуттями та думками, нагадуючи всім чадам Святої Великої Христової Церкви по всьому Господньому володінню, що в день Акафістної суботи, завершаться святкування 1400-ліття з 626 року, коли, на знак подяки Богородиці за порятунок міста Константинополя від небезпечної облоги, у Святій Влахернській церкві «стоячи» був виконаний Акафіст, бажаємо всім вам благополучного етапу посту, в аскезі та терпінні, у подяці та хвалі. Нехай ми, говорячи правду в любові та освячуючись у Господі, йдемо шляхом до сповненої радості Його світлого Воскресіння.

Святий і Великий Піст 2026 року
+ Варфоломій Константинопольський,
Палкий молитвенник перед Богом за всіх вас